

Jer

Chapter 4

Swahili Interlinear

Reference: Swahili Biblica Neno

1 אִם-תָּשׁוּב וְיִשְׂרָאֵל תָּשׁוּב אִם-תָּשׁוּב וְיִשְׂרָאֵל תָּשׁוּב אִם-תָּשׁוּב וְיִשְׂרָאֵל תָּשׁוּב
utaondo na-kama rudi kwangu Yahwe asema Israeli utarudi kama
[H5493](#) [H7725](#) [H0413](#) [H3068](#) [H5002](#) [H3478](#) [H7725](#)
מִפְּנֵי שְׁקִיזָה וְלֹא תָנֹוד מִפְּנֵי שְׁקִיזָה
tangatanga na-huta kutoka-mbele-yangu machukizo-yako
[H5110](#) [H3808](#) [H6440](#) [H8251](#)

“Ikiwa utataka kurudi, ee Israeli, nirudie mimi,” asema Bwana. “Ikiwa utaondo sanamu zako za kuchukiza mbele ya macho yangu na usiendelee kutangatanga,

2 וְנִשְׁבַּעְתָּ בְּמִשְׁפַּט בְּאֵמֶת יְהוָה כִּי-וּנְשַׁבַּעְתָּ וְהִתְבָּרְכוּ וְיִתְהַלְלוּ יְהוָה וְיִתְהַלְלוּ יְהוָה
na-kwa-uadilifu kwa-haki kwa-kweli Yahwe kama-aishivyo na-utaapa
[H6666](#) [H4941](#) [H0571](#) [H3068](#) [H7650](#)
וְיִתְהַלְלוּ יְהוָה וְיִתְהַלְלוּ יְהוָה וְיִתְהַלְלוּ יְהוָה
— yatajisifu na-ndani-yake mataifa ndani-yake nayo-mataifa-yatajibariki
[H1288](#)

ikiwa kwa kweli, kwa haki na kwa unyofu utaapa, ‘Kwa hakika kama vile Bwana aishivyo,’ ndipo mataifa yatakapobarikiwa naye na katika yeye watajitukuza.”

3 כִּי-וְיִתְהַלְלוּ יְהוָה וְיִתְהַלְלוּ יְהוָה וְיִתְהַלְלוּ יְהוָה וְיִתְהַלְלוּ יְהוָה
kwenu limeni na-kwa-Yerusalemu Yuda kwa-watu-wa Yahwe asema hivi kwa-sababu
[H5214](#) [H3389](#) [H3063](#) [H0376](#) [H3068](#) [H0559](#) [H3541](#)
נִיר וְאֶל-תִּזְרְעוּ אֶל-קִוְצִים
ardhi-mpya na-msi pande kati-ya miiba
[H5215](#) [H0408](#) [H2232](#) [H0413](#) [H6975](#)

Hili ndilo asemalo Bwana kwa watu wa Yuda na kwa Yerusalemu: “Vunjeni mabonge kwenye mashamba yenu, wala msipande katikati ya miiba.

4 הַמְּלוֹ לִיהוָה וְהִסְרוּ עֲרֵלוֹת וְיִשְׁבִּי לִבְכֹּכְכֶם אִישׁ יְהוּדָה וְיִשְׁבִּי לִבְכֹּכְכֶם
na-wakaao Yuda watu-wa za-mioyo-yenu govi na-ondoeni kwa-Yahwe tahirini
[H3427](#) [H3063](#) [H0376](#) [H3824](#) [H6190](#) [H5493](#) [H3068](#)
מִכְּבָה וְאִין וּבְעֵרָה חֲמָתִי כָאֵשׁ תִּצָּא פֶן-יְרוּשָׁלַם
anayezima na-hakuna na-iwake ghadhabu-yangu kama-moto toke isi Yerusalemu
[H3518](#) [H0369](#) [H2534](#) [H0784](#) [H3318](#) [H6435](#) [H3389](#)
מִזַּעֲלֵיכֶם מִזַּעֲלֵיכֶם מִזַּעֲלֵיכֶם
wa-matendo-yenu uovu kwa-sababu-ya
[H4611](#) [H7455](#) [H6440](#)

Jitahirini katika Bwana, tahirini mioyo yenu, enyi wanaume wa Yuda na watu wa Yerusalemu, la sivyo ghadhabu yangu itatoka kwa nguvu na kuwaka kama moto kwa sababu ya uovu mliotenda, ikiwaka pasipo wa kuizima.

								5
	(תקעו) pigeni	[ותקעו] —	ואמרו na-semeni	השמיעו pigeni-kelele	ובירושלים na-katika-Yerusalemu	ביהודה katika-Yuda	הגידו tangazeni	
	H8628	H8628	H0559	H8085	H3389	H3063	H5046	
ערי miji	אל- katika	ונבואה na-tuingie	האספו kusanyikeni	ואמרו na-semeni	מלאו kwa-sauti-kubwa	קראו iteni	בארץ nchini	שובר tarumbeta
	H0413	H0935	H0622	H0559	H4390	H7121	H0776	H7782

המבצר :
yenye-ngome
[H4013](#)

“Tangaza katika Yuda na upige mbiu katika Yerusalemu na kusema: ‘Piga tarumbeta katika nchi yote!’ Piga kelele na kusema: ‘Kusanyikeni pamoja! Tukimbilie katika miji yenye maboma!’

								6	
	אנכי mimi	רעה maafa	כי kwa-sababu	תעמדו simame	אל- msi	העיוו kimbilieni	ציונה kuelekea-Sayuni	נס bendera	שאני inueni
	H0595			H5975	H0408	H5756	H6726	H5251	H5375
					גדול: mkubwa	ושבר na-uharibifu	מזפון kutoka-kaskazini	מביא ninaleta	
						H7667	H6828	H0935	

Onyesheni ishara ili kwenda Sayuni! Kimbilieni usalama pasipo kuchelewa! Kwa kuwa ninaleta maafa kutoka kaskazini, maangamizi ya kutisha.”

								7	
	יצא ametoka	נסע ameondoka	גוים wa-mataifa	ומשחית na-mharibifu	מסבכו kutoka-kichakani-mwake	אריה simba	עלה amepanda		
	H3318	H5265		H7843	H5441		H5927		
		יושב: mkazi	מאין bila	תצינה itabomolewa	עריך miji-yako	לשמה ukiwa	ארצך nchi-yako	לשום kuifanya	ממקמו mahali-pake
		H3427	H0369			H8047	H0776		H4725

Simba ametoka nje ya pango lake, mharabu wa mataifa amejipanga. Ametoka mahali pake ili aangamize nchi yenu. Miji yenu itakuwa magofu pasipo mtu wa kuishi humo.

								8	
	שב geuka	לא- haija	כי kwa-sababu	והילילו na-lieni	ספדו ombolezeni	שקים nguo-za-gunia	חגרו vaeni	על- hili	קרוץ ukali
	H7725	H3808		H3213	H5594	H8242	H2296	H2063	
						מזנו: kutoka-kwetu	יהוה Yahwe	אף- wa-hasira-ya	
							H3068	H0639	H2740

Hivyo vaeni nguo za magunia, ombolezeni na kulia kwa huzuni, kwa kuwa hasira kali ya Bwana haijaondolewa kwetu.

								9	
	ולב na-moyo	תמלך mfalme-huyo	לב- moyo-wa	יאבד utapotea	יהוה Yahwe	נאם- asema	ההוא hiyo	ביום- siku-hiyo	והיה na-itakuwa
		H4428		H0006	H3068	H5002	H1931	H3117	H1961
			יתמהו: watashangaa	והנביאים na-manabii	הכתנים makuhani-hao	ונשמו na-watashangaa		השרים wa-wakuu	
			H8539	H5030	H3548	H8074		H8269	

“Katika siku ile,” asema Bwana “mfalme na maafisa watakata tamaa, makuhani watafadhaika, na manabii watashangazwa mno.”

10

וְאָמַר	וְאֵתָהּ	אֲרֵנִי	יְהוָה	אֲכֹן	הַשָּׂא	הַשָּׂאָה	לְעַם
nami-nikasema	ole	Bwana	Yahwe	kwa-kweli	kuwahadaa	umewahadaa	watu-hawa
H0559	H0162	H0136	H3069	H0403	H5377	H5377	

הָזָה	וְלִירוּשָׁלַם	לְאֹמַר	שְׁלוֹם	יְהוּדָה	לְכֶם	וְנִנְעָה	חֶרֶב	עַד-
hawa	na-Yerusalemu	ukisema	amani	itakuwepo	kwenu	lakini-umefika	upanga	hadi
H2088	H3389	H0559	H7965	H1961		H5060	H2719	H5704

הַנְּפֹשׁ:
nafi-hiyo
[H5315](#)

Ndipo niliposema, "Aa, Bwana Mwenyezi, umewadanganyaje kabisa watu hawa na Yerusalemu kwa kusema, 'Mtakuwa na amani,' wakati upanga uko kwenye koo zetu!"

11

בְּעֵת	הַהִיא	יֵאָמֵר	לְעַם-	הָזָה	וְלִירוּשָׁלַם	רוּחַ	צָח
wakati-huo	huo	itasemwa	kwa-watu-hawa	hawa	na-kwa-Yerusalemu	upepo	mkali
H6256	H1931	H0559		H2088	H3389	H7307	H6703

שָׁפִיִּים	בְּמִדְבָּר	דֶּרֶךְ	בֵּת-	עַמִּי	לֹא	לִזְרוֹת	וְלֹא	לְהִבָּר:
kutoka-vilimani	jangwani	njia-ya	binti-ya	watu-wangu	si	kupepeta	na-si	kusafisha
H8205	H1870	H1323			H3808	H2219	H3808	H1305

Wakati huo watu hawa na Yerusalemu wataambiwa, "Upepo wa moto kutoka miinuko iliyo kame katika jangwa unavuma kuelekea watu wangu, lakini sio kupepeta au kutakasa,

12

רוּחַ	מְלֵא	מֵאֵלָה	יָבוֹא	לִי	עֲתָהּ	גַּם-	אֲנִי	אֲדַבֵּר	מִשְׁפָּטִים
upepo	mkali-zaidi	kuliko-hizi	utakuja	kwangu	sasa	pia	mimi	nitatoa	hukumu
H7307	H4392	H0428	H0935		H6258	H1571	H0589	H1696	H4941

אוֹתָם:
juu-yao
[H0853](#)

upepo wenye nguvu sana kuliko wa kupepeta na kutakasa utakuja kwa amri yangu. Sasa natangaza hukumu zangu dhidi yao."

13

וְהִנֵּה	כַּעֲנָנִים	יַעֲלֶה	וְכִסּוּפָהּ	מִרְכְּבוֹתָיו	קָלוּ
tazama	kama-mawingu	anapanda	na-kama-dhoruba	magari-yake-ya-vita	ni-wepesi-kuliko
H2009	H6051	H5927		H4818	H7043

מִנְשָׁרִים	סוּסֵיו	אֹי	לְנוּ	כִּי	שָׁדְדֵנוּ:
tai	farasi-zake	ole	wetu	kwa-sababu	tumeharibiwa
H5404		H0188			H7703

Tazama! Anakuja kama mawingu, magari yake yanakuja kama upepo wa kisulisuli, farasi wake wana mbio kuliko tai. Ole wetu! Tunaangamia!

14

כַּבְּטִי	מִרְעָה	לְבָדִי	יְרוּשָׁלַם	לְמַעַן	תּוֹשְׁעִי	עַד-	מַתִּי
nawa	kutokana-na-uovu	moyo-wako	Yerusalemu	ili	upate-kuokolewa	mpaka	lini
H3526			H3389	H4616	H3467	H5704	H4970

תְּלִין	בְּקִרְבֵּי	מִחֻשְׁבוֹת	אוּבָד:
utakaa	ndani-yako	mawazo	ya-uovu-yako
	H7130	H4284	H0205

Ee Yerusalemu, usafishe uovu kutoka moyoni mwako na uokolewe. Utaendelea kuficha mawazo mapotovu mpaka lini?

מֵהָר kutoka–mlima–wa H2022	אֵוֹן msiba H0205	וּמְשָׁמִיעַ na–inayoarifu H8085	מִדָּן kutoka–Dani H1835	מִנָּיִד inayotangaza H5046	קוֹל sauti	כִּי kwa–sababu	15
---	---	--	--	---	---------------	--------------------	----

אֶפְרַיִם:
Efraimu
[H0669](#)

Sauti inatangaza kutoka Dani, ikipiga mbiu ya maafa kutoka vilima vya Efraimu.

בָּאִים wanakuja H0935	נִצְרִים wazingiraji H5341	יְרוּשָׁלַיִם Yerusalemu H3389	עַל- juu–ya	הַשְּׁמִיעוּ tangazeni H8085	הִנֵּה tazama H2009	לְגוֹיִם mataifa–hayo	הַזְכִּירוּ kumbusheni H2142	16
	קוֹלָם: sauti–zao	יְהוּדָה Yuda H3063	עָרֵי miji–ya	עַל- juu–ya	וַיָּתֵנוּ na–wanatoa H5414	מִמְרָתָק ya–mbali H4801	מֵאַרְצָא kutoka–nchi H0776	

“Waambie mataifa jambo hili, piga mbiu hii dhidi ya Yerusalemu: ‘Jeshi la kuzingira linakuja kutoka nchi ya mbali, likipiga kelele ya vita dhidi ya miji ya Yuda.

מֵרָתָה umeasi H4784	אֲתִי mimi H0853	כִּי- kwa–sababu	מִסָּבִיב pande–zote H5439	עָלֶיהָ juu–yake	הָיוּ wamekuwa H1961	שָׁרֵי wa–shamba	כְּשֹׁמְרֵי kama–walinzi H8104	17
							יְהוָה: Yahwe H3068	אָסֵא asema H5002

Wamemzunguka kama watu walindao shamba, kwa sababu amefanya uasi dhidi yangu,” asema Bwana.

כִּי jinsi	רָעַתְךָ uovu–wako	זֹאת huu H2063	לָךְ wewe	אֵלֶּהָ haya H0428	עָשׂוּ yamekufanyia	וּמַעַלְלֶיךָ na–matendo–yako H4611	דְּרַבְּךָ njia–yako H1870	18
			לְבָבְךָ: — moyoni–mwako	עַד- hadi H5704	נָנַע ulivyofika H5060	כִּי jinsi	מָר ulivyochungu H4751	

“Mwenendo wako na matendo yako mwenyewe yameleta haya juu yako. Hii ndiyo adhabu yako. Tazama jinsi ilivyo chungu! Tazama jinsi inavyochoma moyo!”

לִי mimi H1993	הִמָּה- zinagonga	לְבָי moyo–wangu	קִירוֹת kuta–za H7023	(אֹחִי־לֵהָ) ninaumia H3176	[אֲחֻלָּהָ]—	וּמַעִי tumbo–langu H4578	וּמַעִי tumbo–langu H4578	19
(שָׁמַעְתָּ) umesikia H8085	[שָׁמַעְתִּי]—	שׁוֹפֵר ya–tarumbeta H7782	קוֹל sauti	כִּי kwa–sababu	אֲחַרְיֵשׁ kunyamaza	לֹא siwezi H3808	לְבָי moyo–wangu	
					מִלְחָמָה: vita H4421	תְּרוּעַת kelele–za H8643	נַפְשִׁי nafsi–yangu H5315	

Ee mtima wangu, mtima wangu! Ninagaagaa kwa maumivu. Ee maumivu makuu ya moyo wangu! Moyo wangu umefadhaika ndani yangu, siwezi kunyamaza. Kwa sababu nimesikia sauti ya tarumbeta, nimesikia kelele ya vita.

הַאָרֶץ	כָּל-	שָׂדֵדָה	כִּי	נִקְרָא	שָׁבַר	עַל-	שָׁבַר	20
nchi-hiyo	nchi-yote	imeharibiwa	kwa-sababu	umetangazwa	uharibifu	juu-ya	uharibifu	
H0776	H3605	H7703		H7121	H7667		H7667	

יְרִיעֹתַי:	רְנַע	אֶהְיֶה	שָׂדֵדוֹ	פְּתָאם
mapazia-yangu	kwa-dakika	hema-zangu	zimeharibiwa	ghafila
H3407	H7281	H0168	H7703	H6597

Maafa baada ya maafa, nchi yote imekuwa magofu. Kwa ghafula mahema yangu yameangamizwa, makazi yangu kwa muda mfupi.

ס	שׁוֹפָר:	קוֹל	אֲשַׁמְעָה	נֶס	אֲרָאָה-	מָתַי	עַד-	21
—	ya-tarumbeta	sauti	kusikia	bendera-hiyo	nitaiona	lini	mpaka	
	H7782		H8085	H5251	H7200	H4970	H5704	

Hata lini nitaendelea kuona bendera ya vita na kusikia sauti za tarumbeta?

הִמָּה	סְכָלִים	בָּנִים	יָדְעוּ	לֹא	אוֹתִי	עַמִּי	אֲנִיל	וְכִי	22
wao	wajinga	wana	jui	hawani	mimi	watu-wangu	wapumbavu	kwa-sababu	
H1992	H5530		H3045	H3808	H0853		H0191		

וְלִהְיִיב	לְהַרְע	הִמָּה	חֻכְמִים	הִמָּה	נְבוֹנִים	וְלֹא
lakini-kufanya-mazuri	kufanya-mabaya	wao	wenye-hekima	wao	ufahamu	na-hawana
H3190		H1992	H2450	H1992	H0995	H3808

לֹא	יָדְעוּ:
hawajui	hawajui
H3045	H3808

“Watu wangu ni wapumbavu, hawanijui mimi. Ni watoto wasio na akili, hawana ufahamu. Ni hodari kutenda mabaya, hawajui kutenda yaliyo mema.”

הַשָּׂמִים	וְאֵל-	נִבְהוּ	תִּהְיוּ	וְהִנֵּה-	הַאָרֶץ	אֶת-	רְאִיתִי	23
mbingu-hizo	na-kuelekea	na-haina-umbo	tupu	na-tazama	nchi-hiyo	—	niliangalia	
H8064	H0413	H0922	H8414	H2009	H0776	H0853	H7200	

אֲוֶרָם:	וְאֵין
nuru-yao	na-hapakuwa-na
H0216	H0369

Niliitazama dunia, nayo haikuwa na umbo tena ni tupu; niliziangalia mbingu, mianga ilikuwa imetoweka.

הַנְּבֻעוֹת	וְכָל-	רַעְשִׁים	וְהִנֵּה	הַהִלִּים	רְאִיתִי
vilima-hivyo	na-vilima-vyote	inatetemeka	na-tazama	milima-hiyo	niliangalia
H1389	H3605	H7493	H2009	H2022	H7200

הִתְקַלְקְלוּ:
vilikuwa-vikitikisika
H7043

Niliitazama milima, nayo ilikuwa ikitetemeka, vilima vyote vilikuwa vikiyumbayumba.

הַשָּׂמִים	עוֹף	וְכָל-	הָאָדָם	אֵין	וְהִנֵּה	רְאִיתִי	25
wa-mbinguni	ndege	na-ndege-wote	binadamu	hakukuwa-na	na-tazama	niliangalia	
H8064	H5775	H3605	H0120	H0369	H2009	H7200	

נִדְרִי:
wamekimbia
H5074

Nilitazama, wala watu hawakuwepo; kila ndege wa angani alikuwa ameruka zake.

26 רֵאִיתִי וְהִנֵּה הַכְּרָמִל הַמְדַבֵּר וְכָל-עָרְיִי נִתְצַוֹּ
 niliangalia na-tazama bustani-hiyo jangwa na-miji-yake-yote imeanguka
[H7200](#) [H2009](#) [H3759](#) [H3605](#) [H5422](#)

מִבְּנֵי יְהוָה מִבְּנֵי חֲרוֹן אָפִי: ס
 mbele-ya Yahwe ukali wa-hasira-yake —
[H6440](#) [H3068](#) [H2740](#) [H0639](#)

Nilitazama, hata nchi iliyokuwa imestawi vizuri imekuwa jangwa, miji yake yote ilikuwa magofu mbele za Bwana, mbele ya hasira yake kali.

27 כִּי-כֹה אָמַר יְהוָה שְׂמַמָּה תִהְיֶה כָּל-הָאָרֶץ וְכָלָה
 kwa-sababu hivi asema Yahwe ukiwa itakuwa nchi-yote nchi-hiyo lakini-mwisho-kamili
[H3808](#) [H3541](#) [H0559](#) [H3068](#) [H0776](#) [H3605](#) [H1961](#) [H3617](#)

לֹא אֶעֱשֶׂה: לא
 fanya sita
[H3808](#)

Hivi ndivyo Bwana asemavyo: “Nchi yote itaharibiwa, ingawa sitaiangamiza kabisa.

28 עַל-זֹאת תֵּאָבֵל הָאָרֶץ וְקִדְרוּ הַשְּׁמַיִם מִמֶּעַל
 kwa-sababu-ya hili itaomboleza nchi-hiyo na-zitakuwa-giza mbingu-hizo juu
[H3808](#) [H2063](#) [H0056](#) [H0776](#) [H6937](#) [H8064](#) [H4605](#)

עַל-כִּי דִבַּרְתִּי זְמַתִּי וְלֹא נִחַמְתִּי וְלֹא-אָשׁוּב מִמֶּנָּה:
 kwa-sababu kwa-sababu nimesema nimesemama nimesemama na-sita geuka na-sita kutoka-kwake
[H3808](#) [H5162](#) [H3808](#) [H2161](#) [H1696](#) [H7725](#) [H3808](#)

Kwa hiyo dunia itaomboleza na mbingu zilizo juu zitakuwa giza, kwa sababu nimesema nami sitarudi nyuma, nimeamua na wala sitageuka.”

29 מִקּוֹלִי בָּאוּ בְּעֵבִים וּבְכַפִּים עָלוּ קִשְׁתִּי וְנִרְמָה בְּרַחַת מְּוֹתֵי כָּל-
 kwa-sababu-ya-sauti-ya wapanda-farasi na-majabali wamepanda mji-huo inakimbia mji-wote
[H0935](#) [H5645](#) [H3710](#) [H5927](#) [H3605](#) [H1272](#) [H7198](#) [H3605](#)

וְאִין יוֹשֵׁב בְּהֵן אִישׁ:
 na-hakuna mkazi ndani-yao mtu
[H0369](#) [H3427](#) [H2004](#) [H0376](#)

Kwa sauti ya wapanda farasi na wapiga upinde kila mji unakimbia. Baadhi wanakimbilia vichakani, baadhi wanapanda juu ya miamba. Miji yote imeachwa, hakuna aishiye ndani yake.

30 [וְאִתִּי] (וְאִתִּי) שְׂרִידֵי מָה-תַּעֲשִׂי כִּי-תִלְבָּשִׂי שְׂוִי כִּי-
 uliyeharibiwa nini utafanya ingawa unavaa ingawa nguo-nyekundu ingawa
[H0859](#) [H7703](#) [H4100](#) [H3847](#) [H8144](#)

תַּעֲרִי עָרִי-זָהָב קִי-תִקְרָעִי בְּפוֹדִי עֵינֶיךָ לְשׂוֹא
 unajipamba kwa-mapambo ya-dhahabu ingawa unapaka kwa-wanja macho-yako bure
[H5716](#) [H2091](#) [H7167](#) [H6320](#) [H7723](#)

תַּתִּיפִי מְאֹסֵר-בְּךָ עֲנֹבִים נַפְשֶׁךָ יִבְקָשׁוּ:
 unajipamba wamekukataa wewe wapenzi-wako nafsi-yako wanatafuta
[H3302](#) [H5689](#) [H5315](#) [H1245](#)

Unafanya nini, ewe uliyeharibiwa? Kwa nini unajivika vazi jekundu na kuvaa vito vya dhahabu? Kwa nini unapaka macho yako rangi? Unajipamba bure. Wapenzi wako wanakudharau, wanatafuta uhai wako.

זָרָה שְׁמִיעָתִי כְּחוֹלָה קוֹל כִּי
 uchungu nimesikia kama-ya-mwanamke-anayezaa sauti kwa-sababu
[H8085](#)

תִּפְרֵשׁ תְּתִיבֶנָּה צִיּוֹן בַּת- קוֹל כְּמִבְכִיָּה
 anaeneza anashikashika-pumzi Sayuni ya-binti-ya sauti kama-wa-mzazi-wa-kwanza
[H6566](#) [H3306](#) [H6726](#) [H1323](#) [H1069](#)

פ לְהִרְגִים: נַפְשִׁי עֵינָה כִּי- לִי נָא אֲוִי- כַפְיָהּ
 — mbele-ya-wauaji nafsi-yangu imechoka kwa-sababu wangu sasa ole mikono-yake
[H2026](#) [H5315](#) [H5888](#) [H4994](#) [H0188](#) [H3709](#)

Nasikia kilio kama cha mwanamke katika utungu wa kuzaa, kilio cha uchungu kama cha anayemzaa mtoto wake wa kwanza: kilio cha Binti Sayuni akitweta ili aweze kupumua, akiinua mikono yake, akisema, "Ole wangu! Ninazimia; maisha yangu yamekabidhiwa kwa wauaji."